

آسیب‌شناسی مهدویت

مقدمه:

هر مسئله مهم و کاربردی، در معرض تهدیدِ آسیب‌هایی قرار دارد. هر چه یک مسئله مهم‌تر باشد، آسیب‌های آن هم بیشتر است. مهدویت هم از این قاعده مستثنی نیست و وظیفه ماست که با جدیت و کوشش از آن صیانت و از آسیب‌های آن پیشگیری کنیم.

آسیب‌های مهدویت:

✓ برداشت اشتباه از مفهوم انتظار:

انتظار در لغت به معنای چشم به راه بودن است. اما باید ببینیم که انتظار، از منظر روایاتِ اهل‌بیت، به چه مفهومی بیان شده است.

پیامبر (ص) می‌فرمایند: «بهترین اعمال امت من، انتظار فرج است.» (کمال‌الدین و تمام‌النع، ج ۲، ص ۵۴۷) در جایی دیگر پیامبر اکرم (ص)، انتظارِ فرج را، بهترین جهاد می‌دانند.

در نگاه اهل‌بیت، انتظار به عمل و مجاهدت تعبیر شده است و پاداش هزار شهید جنگ بدر و احد را

دارد؛ یعنی ارزش عمل یک منتظر، هزار برابر عمل شهیدان بدر و أحد می‌باشد. هر برداشتی خارج از این تعریف، انحراف و باطل است.

به عنوان مثال، گروهی انتظار را فقط دعا برای حضرت و ظهور ایشان می‌دانند و عده‌ای دیگر معتقدند که افراد جامعه، در برابر فسادهای موجود در جامعه، هیچ وظیفه‌ای نداشته و راه اصلاح جامعه اینست که خود حضرت بیایند و مسائل را حل کنند. این نوع تفکرات باطل‌اند؛ زیرا با مفهوم انتظار مغایرت دارند. به علاوه اگر تلاش و حرکتی نباشد، جامعه اسلامی در مقابل مفساد و مشکلات، منزوی و ضعیف می‌شود و امکان تربیت افراد و فراهم کردن شرایط ظهور را از دست می‌دهد و در نهایت، این امور موجب تأخیر در امر ظهور می‌شود.

مهمترین برداشتهای اشتباه از مفهوم انتظار:

• تا ظلم و ستم در دنیا زیاد نشود، امام زمان ظهور نخواهد کرد:

افراد شکست خورده، یکی از عوامل ایجاد چنین تفکری هستند. این افراد چون با وجود حرکت و تلاش، به نتیجه نرسیده‌اند، دچار یاس و ناامیدی شده و در نهایت به این نتیجه رسیده‌اند که چون نمی‌توانند کاری بکنند، باید پیرو این برداشت باشند.

از دلایل دیگر ایجاد این برداشت، تفسیر نادرست از این روایات پیامبر اکرم (ص) است: «زمین از ظلم و ستم پر می‌شود. مردی از عترت من قیام می‌کند.. پس زمین را از عدل و داد، پر می‌کند.»

عده‌ای ظلم و جور را از شرایط ظهور می‌دانند نه نشانه‌ی ظهور؛

یعنی معتقدند باید ظلم و جور زیاد بشود، تا ظهور رخ دهد.

در پاسخ به این برداشت باید گفت:

- آنچه در روایت آمده، فراگیری ظلم است، نه اینکه همه ظالم شوند. در واقع معنای روایت این است که، همانطور که در آخرالزمان و پیش از ظهور، ظلم در همه‌ی ابعاد، فراگیر می‌شود، عدالت هم می‌آید و همه ابعاد را فرا می‌گیرد.
- منظور از ظلم چیست؟ اگر چه نوع و کیفیت ظلم مشخص نیست، اما چه ظلمی بالاتر از اینکه، دست بشریت از دامان پاک امام، قطع شده است.
- ظلم و جور، وسیله و علتی برای ظهور نیست؛ فردی که مورد ظلم قرار می‌گیرد به هر وسیله‌ای متمسک می‌شود تا رهایی یابد؛ در نتیجه ظلم و جور به تنهایی انسان را به ولی خدا نمی‌رساند.
- با توجه به روایت صفوان جمال در کتاب رجال الکشی، کسی که موافق ماندن ظالم باشد، با ظالم [همراه] است و با او در آتش خواهد بود.

• هر حرکت و قیامی پیش از ظهور، باطل است:

از آنجایی که انسان موجودی اجتماعی است، در نتیجه نزاع و درگیری در زندگی او طبیعی است. هیچ

دینی در دنیا نمی‌تواند یک قاعده کلی ارائه بدهد که یا نباید هیچ قیامی انجام بشود و یا فقط باید قیام کرد. بلکه هر قیام، به اهداف، شرایط و عوامل بستگی دارد.

قیام ابومسلم خراسانی، از جمله قیام‌هایی است که توسط اهل بیت رد شده است.

قیام‌های تأیید شده:

❖ امام کاظم (ع) می‌فرمایند: «مردی از قم، مردم را به حق دعوت کند، افرادی پیرامون او گرد آیند که قلب‌هایشان همچون پاره‌های آهن استوار است. بادهای تند حوادث آنان را نلغزاند، از جنگ خسته نشده و نترسند، اعتمادشان بر خدا است و سرانجام کار از آن پرهیزکاران است.» (بحارالانوار، ج ۶۵، ص ۱۳۹)

❖ امام رضا (ع)، قیام برادر خود زید بن موسی را کاملاً رد کردند اما قیام زید بن علی را تأیید می‌کنند و می‌فرمایند: پدرم موسی بن جعفر (ع) می‌فرمود: «خدا عمویم زید را رحمت کند، اگر پیروز می‌شد به وعده خود عمل می‌کرد. [حکومت را به امام صادق می‌سپرد.]» (عیون اخبارالرضا، ج ۱، ص ۲۴۸)

گروهی با استناد به سخن امام صادق (ع)، که می‌فرمایند:

«هر پرچمی که پیش از قیام قائم برافراشته شود، صاحب آن، طاغوت است که به جای خدا، پرستش می‌شود.» هر قیامی را پیش از ظهور باطل می‌دانند.

اما منظور از حدیث امام صادق (ع) این است که، اگر کسی پیش از ظهور نشانه‌های حتمی، ادعای مهدی بودن بکند، باطل است. و نیز در این حدیث فرموده اند عَلم، نه حکومت.

نبودن حکومت، یعنی هرج و مرج.

برای اجرای احکام اسلام، نیاز به حکومت اسلامی است.

✓ افراط و تفریط در تبیین مفهوم غیبت:

غیبت یعنی، ناشناخته بودن و نه فعالیت نداشتن؛ منظور از غیبت، حضور امام به صورت ناشناس است.

تفکرات غلط در مورد غیبت امام:

- امام مهدی (عج) کلاً وجود ندارد.
- امام زمان (عج) در زمین زندگی نمی‌کنند.
- امام زمان (عج) کاملاً دور از دسترس می‌باشند.

✓ استعجال در ظهور:

دعا برای تعجیل ظهور، امری بسیار پسندیده است، اما اینکه خود را ملاکِ ظهور قرار دهیم و بگوییم چرا با اینکه من خوبم ظهور اتفاق نمی‌افتد، اشتباه است. شتاب‌زدگی و تعجیل، باعث آسیب تطبیق می‌شود. ظهور از سنت‌های الهی است که پس از تحقق همه شرایط و زمینه‌ها، انجام می‌گیرد.

✓ تعیین زمان ظهور:

امام باقر می‌فرماید: «آن‌ها که برای ظهور وقت تعیین می‌کنند، دروغ گویند» (غیبت طوسی، ص ۴۲۶)

✓ تطبیق بر مصادیق خاص:

گاهی افراد به دلیل شتاب‌زدگی، روایات و نشانه‌ها را با افراد یا جریان‌های مختلف، مقایسه کرده و تطبیق می‌دهند؛ در نتیجه دچار انحرافات شده و در اعتقادات صحیح خود دچار تزلزل و تردید می‌گردند.

✓ ملاقات گرایی:

تمام دغدغه و فکر بعضی از افراد، دیدار با حضرت است. از پیامدهای این آسیب، یأس و ناامیدی و افسردگی است. علاوه بر این، چنین افرادی، زمینه را برای فعالیت هر چه بیشتر مدعیان دروغین فراهم می‌کنند. قرار نیست همه‌ی افراد در دوران غیبت، امام را ببینند؛ «اویس قرنی» گر چه پیامبر (ص) را ندید، اما از ارزش او کاسته نشد و رابطه‌ای عمیق با حضرت داشت.

✓ مدعیان دروغین:

در دوران غیبت، افرادی به دروغ ادعای داشتن ارتباط یا نسبت با حضرت (پسر امام، همسر امام، جانشین امام و ...) را دارند. این افراد با تغییر روایات، مدعی ارتباط با امام شده و به جای دین و مسیر دین، برای مردم نسخه‌ی گمراهی می‌پیچند.

برای کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه می‌توانید کتاب:

«اندیشه‌ی مهدویت و آسیب‌ها» نوشته استاد جعفری را مطالعه نمایید.

تدریس استاد جعفری

موضوع: آسیب‌شناسی مهدویت

خلاصه و چکیده مطالب ارائه شده در کلاس‌های آموزشی معارف مهدویت

تهیه شده در واحد مهدویت موسسه مضاف، مهدیاران @Mahdian